

УДК 591.5:636.7

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2026.147.1.38>

ОСОБЛИВОСТІ ВІКОВОГО РОЗВИТКУ АГРЕСІЇ У СОБАК ПОРОДИ БУЛЛІ КУТТА

Карпенко О. В. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин імені В. П. Коваленка,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
orcid.org/0000-0003-2132-1017

Ведмеденко О. В. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технологій виробництва та переробки
сільськогосподарської продукції імені В. Г. Пелиха,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
orcid.org/0000-0001-8091-9516

Шнайдер С. Л. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин імені В. П. Коваленка,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
orcid.org/0009-0007-4492-3164

Балабанова І. О. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри технологій виробництва та переробки
сільськогосподарської продукції імені В. Г. Пелиха,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
orcid.org/0000-0001-7631-2455

У статті подано результати досліджень, спрямованих на вивчення особливостей формування та проявів агресивної поведінки у собак породи Буллі Кутта. Показано, що процес становлення агресивної поведінки у собак різних порід має неоднаковий, нерівномірний характер і зумовлюється комплексом генетичних, поведінкових та середовищних чинників. При цьому доцільно чітко розмежовувати поняття агресії як активно-оборонної реакції на дії людини та загальної агресивності, оскільки зазначені явища не є тотожними й мають різне етологічне підґрунтя. Варто зауважити, що навіть серед службових порід наявність агресивних проявів не є обов'язковою ознакою для всього поголів'я.

Об'єктом дослідження було обрано породу Буллі Кутта (БК), відому також під назвою пакистанський мастиф. На сучасному етапі дана порода характеризується стійкою репутацією небезпечної та агресивної, що зумовлює підвищений інтерес до об'єктивної оцінки її поведінкових особливостей. Для перевірки достовірності такого сприйняття постає необхідність з'ясування низки ключових питань, зокрема: по-перше, ступеня загальної схильності собак породи БК до агресивних проявів; по-друге, наявності або відсутності агресивної поведінки, спрямованої безпосередньо на людину.

Розв'язання цих питань стало основною метою наших досліджень. На основі отриманих результатів та проведеного аналізу можна сформулювати наступні висновки:

1. У собак породи Буллі Кутта до досягнення восьмимісячного віку спостерігається нижчий рівень агресії як до інших тварин, так і до людей.

2. Самки цієї породи загалом демонструють менш агресивний характер порівняно із самцями.

3. За результатами досліджень, Буллі Кутта проявляють значно нижчий рівень агресії до людей у порівнянні з багатьма іншими породами собак, які вважаються соціально адаптованими.

4. Дослідження поведінкових особливостей собак, віднесених до категорії «суспільно небезпечних», має проводитися з використанням науково обґрунтованих методик за участю професійних дослідників.

Отримані результати слід поширювати для руйнування суспільних стереотипів, формування об'єктивного ставлення до таких порід та підвищення їх популярності.

Рекомендується починати формування контролю за агресивними проявами та соціалізацію цуценят із перших місяців життя, особливо при роботі з песиками.

Ключові слова: агресія, порода, цуценята, сучка, песик, вікова криза.

Karpenko O. V., Vedmedenko O. V., Shnaider S. L. Features of age-related development of aggression in Bully Kutta dogs

The article presents the results of research on the study of the features of aggressive behavior of Bully Kutta dogs.

The formation of aggressive behavior in dogs of different breeds occurs differently and has an uneven nature. It is necessary to distinguish between the concepts of aggression as an active-defensive reaction to human actions and general aggressiveness, since they are not identical. Even among service breeds, the presence of such behavior is characteristic of the entire population.

The Bully Kutta breed (BK), which is also sometimes called the Pakistani mastiff, was chosen as the object of the study.

Today, this breed has a reputation for being dangerous and aggressive. To determine the reliability of such a perception, it is necessary to investigate the following questions: a) to what extent is BK generally prone to aggression; b) whether BK is characterized by aggressive behavior towards humans.

Solving these questions became the main goal of our research.

Based on the results obtained and the analysis conducted, the following conclusions can be formulated:

1. *In dogs of the Bully Kutta breed, a lower level of aggression towards both other animals and people is observed before reaching the age of eight months.*

2. *Females of this breed generally demonstrate a less aggressive nature compared to males.*

3. *According to the results of the research, Bully Kuttas exhibit a significantly lower level of aggression towards people compared to many other dog breeds that are considered socially adapted.*

4. *Research into the behavioral characteristics of dogs classified as «socially dangerous» should be conducted using scientifically based methods with the participation of professional researchers.*

The results obtained should be disseminated to destroy public stereotypes, form an objective attitude towards such breeds and increase their popularity.

It is recommended to start forming control over aggressive manifestations and socializing puppies from the first months of life, especially when working with dogs.

Key words: aggression, breed, puppies, bitch, dog, age crisis.

Постановка проблеми. Формування агресивної поведінки у собак різних порід відбувається неоднаково і має нерівномірний характер. Слід розмежовувати поняття агресії як активно-оборонної реакції на дії людини і загальної агресивності, оскільки вони не є тотожними. Навіть серед службових порід наявність такої поведінки властива всьому поголів'ю [1].

Генералізована агресія, як явище, рідко зустрічається навіть серед таких порід, як САВ (середньоазійська вівчарка та КВ (кавказька вівчарка). До того ж, собаки, агресивні стосовно інших собак, можуть виявляти меншу агресію по відношенню до людей [2, Р. 351–361].

Для об'єкта дослідження було обрано породу Булли Кутта (БК), яку також інколи називають пакистанським мастифом. Це давня індійська порода собак, яка широко розповсюджена і в Пакистані. Вона входить до числа найсильніших собак у світі та належить до мастифоподібних порід. Своїм походженням Булли Кутта зобов'язана стародавнім молоським собакам, що робить її однією з найближчих до прародичів сучасних собак.

Існує припущення, що ця порода з'явилася в результаті схрещування з сіндським мастифом, про що свідчить схожість як у зовнішньому вигляді, так і в темпераменті. Назва «буллі кутта» походить із пенджабської мови: слово «бохлі» перекладається як «зморшкуватий», а «кутта» – «собака». Однією з характерних рис цієї породи є шкіра зі зморшками навколо шиї, яка, вірогідно, забезпечує природний захист під час сутичок, знижуючи ризик серйозних укусів [3]. Проте сьогодні ця порода має репутацію небезпечної і агресивної. Для визначення достовірності такого сприйняття необхідно дослідити наступні питання:

- наскільки БК взагалі схильний до агресії;
- чи властива БК агресивна поведінка стосовно людини.

Розв'язання цих питань стало основною метою наших досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розглядаючи дану породу як об'єкт, необхідно навести певну характеристику для неї.

Буллі Кутта – це собака, відома під різними назвами, яка навіть входила до числа чотирьох найсильніших собак у світі. Тому не кожна людина може впоратися з її характером – лише досвідчений власник, що вміє поводитися з великими собаками. Перед тим як завести таку масивну собаку, слід врахувати, що доросла тварина може досягати маси до 90 кг [4].

Властивості характеру та особливості поведінки собак породи Bully Kutta роблять їх вибір потенційним власникам виключно відповідальним. Господар має демонструвати стійкі лідерські якості та послідовність у вихованні, оскільки представники породи схильні до незалежності та потребують чіткої ієрархії. Відсутність досвіду, неузгодженості в дресуванні або м'який темперамент власника можуть призвести до формування небажаної поведінки у собаки, що становить потенційну ризик як для самого власника, так і для оточення, включаючи інших людей та тварин.

За умови професійної соціалізації та послідовного навчання Bully Kutta може демонструвати стримане ставлення до незнайомих, інших собак та дітей. Однак навіть при належному вихованні не рекомендовано залишати представників цієї великої та потужної породи наодинці з малолітніми дітьми без нагляду дорослих. Крім того, для підтримання фізичного та психічного здоров'я собаки є критично важливим забезпечення регулярних інтенсивних фізичних навантажень та тривалих прогулянок, що повинно бути враховано потенційним власником перед придбанням тварини.

Таким чином, успішне тримання Bully Kutta вимагає від власника не лише знань і досвіду в дресуванні великих робочих порід, а й здатності забезпечити тварині належний рівень активності, соціалізації та безперервного психологічного контакту.

Постановка завдання. Для аналізу використовувалися дані випробувань нервової системи 26 цуценят породи Буллі Кутта (БК), народжених у лютому–березні 2019 року від 7 сук індійського та пакистанського походження. Оцінка розвитку агресивних проявів проводилася у віці 4, 8 та 12 місяців. Розвиток агресії до людини визначався за методикою Ю. М. Пільцікова, тоді як агресія до однопородок оцінювалася відповідними спостереженнями та поведінковими тестами.

Відомо, що агресивна поведінка у собак має множинні причини, що включають як генетичні, так і зовнішні фактори. Для запобігання провокаційним проявам агресії власник повинен мати базові знання про загальні закономірності поведінки собак, вікові особливості розвитку та характеристики нервової системи, а також специфіку поведінки представників конкретної породи. Важливо враховувати

віковій кризі, формування нервової системи, допустиме харчування та інші чинники, що впливають на поведінку цуценят.

Оскільки жодне з цуценят не брало участі у тестових випробуваннях, оцінювалася лише наявність впевненої агресивної поведінки; показники *gamenes*, *seretch* та *bite* не враховувалися.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження розвитку агресивних якостей цуценят породи Буллі Кутта проводилося у віці 4, 8 та 12 місяців. На початковому етапі, у 4 місяці, агресивні прояви були рідкісними та переважно стосувалися взаємодії з однопородками. До 8 місяців спостерігалася поступове зростання агресії, особливо у песиків, а до 12 місяців рівень агресивної поведінки став більш вираженим, з помітною різницею між статями та типом об'єкта агресії. Перший аналіз проведено, коли цуценятам виповнилося майже 4 міс. (табл. 1). За даними таблиці, у віці 4 місяців агресивні прояви серед цуценят були виявлені досить рідко. Серед 26 досліджених голів агресія до інших собак спостерігалася у 3 цуценят (11,54 %). Розподіл за статтю показав, що серед сучок лише 1 з 12 (8,33 %) проявив агресію до інших собак, тоді як серед песиків агресивними були 2 з 14 (14,28 %).

Таблиця 1

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 4 місяців

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
1	2	3	4	5	6
Сучки	12	1	8,33	–	–
Песики	14	2	14,28	1	6,25
Всього	26	3	11,54	1	3,84

Агресія до людини фіксувалася винятково у 1 песика (6,25 % серед самців, 3,84 % від загальної кількості цуценят), тоді як серед сучок таких проявів не спостерігалася.

Отже, результати свідчать, що у віці 4 місяців цуценята мають переважно низький рівень агресії, з невеликою перевагою проявів у самців порівняно із самками, а агресія до людини зустрічається значно рідше, ніж агресія до собак.

Вже у віці 8 міс., коли починається період статевого дозрівання, встановлення ієрархічної поведінки, картина змінюється (табл. 2).

У віці 8 місяців агресивні прояви серед цуценят стали більш помітними порівняно з 4 місяцями. Серед 26 досліджених голів агресія до інших собак спостерігалася у 4 цуценят (15,38 %): серед сучок – у 1 з 12 (8,33 %), серед песиків – у 3 з 14 (21,43 %). Агресія до людини фіксувалася у 2 цуценят (7,69 %): по 1 представнику серед сучок і песиків (8,33 % і 7,14 % відповідно).

Таким чином, до 8 місяців рівень агресії цуценят підвищується, при цьому агресія до собак зустрічається частіше, ніж агресія до людини, а самці демонструють більшу схильність до проявів агресії у взаємодії з однопородками.

Для порівняння, у САВ і КВ у віці 8 міс. агресію до людини добре визначають у 10 % цуценят.

У 12-міс. віці (1 року) агресію до представників свого виду починають проявляти і сучки (табл. 3).

Таблиця 2

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 8 місяців

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
1	2	3	4	5	6
Сучки	12	1	8,33	1	8,33
Песики	14	3	21,43	1	7,14
Всього	26	4	15,38	2	7,69

Таблиця 3

Розвиток агресивних якостей цуценят у віці 1 року

Стать	Кількість голів	З них показали агресію			
		На собаку		На людину	
		голів	%	голів	%
1	2	3	4	5	6
Сучки	12	3	25,00	2	16,66
Песики	14	4	28,57	1	7,14
Всього	26	7	26,92	3	11,53

За даними таблиці 3 у віці 12 місяців агресивні прояви серед цуценят стали більш вираженими. Загалом серед 26 досліджених голів агресія до інших собак спостерігалася у 7 цуценят (26,92 %): серед сучок – у 3 з 12 (25,00 %), серед песиків – у 4 з 14 (28,57 %). Агресія до людини фіксувалася у 3 цуценят (11,53 %), з яких 2 сучки (16,66 %) та 1 песик (7,14 %).

Таким чином, до 1 року рівень агресії у цуценят помітно зростає, причому агресія до інших собак проявляється частіше, ніж агресія до людини.

Розподіл за статтю демонструє дещо більшу схильність до агресії серед самців щодо собак, тоді як агресія до людей частіше спостерігається серед самок.

КТ виведений в умовах боїв, які можуть проводитися між собаками різної статі [5]. Прояв міжстатевої агресії для них не є чимось аномальним. Проте у наших дослідженнях кількість агресивних сук є незначною. Це цілком закономірно, оскільки власники собак у міських умовах здебільшого прагнуть уникнути ситуацій, у яких їхній вихованець може проявити агресію, що могло б призвести до надання тварині статусу «соціально небезпечної» [6, Р. 293–313].

Висновки і пропозиції. 1. У собак породи Буллі Кутта до досягнення восьмимісячного віку спостерігається нижчий рівень агресії як до інших тварин, так і до людей. Агресивна поведінка зазвичай починає зростати поступово після однорічного віку.

2. Самки цієї породи загалом демонструють менш агресивний характер порівняно із самцями. Проте різниця в рівні агресії стосовно людей є мінімальною та не має статистично значущого показника при оцінюванні за бальною шкалою.

3. За результатами досліджень, Буллі Кутта проявляють значно нижчий рівень агресії до людей у порівнянні з багатьма іншими породами собак, які вважаються соціально адаптованими.

4. Дослідження поведінкових особливостей собак, віднесених до категорії «суспільно небезпечних», має проводитися з використанням науково обґрунтованих

методик за участю професійних дослідників. Отримані результати слід поширювати для руйнування суспільних стереотипів, формування об'єктивного ставлення до таких порід та підвищення їх популярності.

Рекомендується починати формування контролю за агресивними проявами та соціалізацію цуценят із перших місяців життя, особливо при роботі з песиками. Враховувати статеві особливості при плануванні тренувань та соціалізації, оскільки песики більш схильні до агресії до однопородок, а сучки – до агресії до людей. Проводити періодичну оцінку поведінкових реакцій для раннього виявлення схильності до небажаної агресії та корекції тренувального процесу. Впроваджувати поступове збільшення соціальних і тренувальних навантажень, щоб мінімізувати стресові реакції і запобігти розвитку неконтрольованої агресії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Schade V. Aggression in Dogs. 2023. *PetMD by chewy* : веб-сайт. URL: <https://www.petmd.com/dog/behavior/aggression-in-dogs>. (дата звернення: 17.12. 2025).
2. Judith K. Blackshaw. An overview of types of aggressive behaviour in dogs and methods of treatment. *Applied Animal Behaviour Science*. Volume 30, Issues 3–4. 1991, P. 351–361. [https://doi.org/10.1016/0168-1591\(91\)90140-S](https://doi.org/10.1016/0168-1591(91)90140-S)
3. Булі Кутта (Пакистанський мастиф). *Petsi* : веб-сайт. URL: <https://petsi.net/uk/dog-breeds/bully-kutta>. (дата звернення: 17.12. 2025).
4. Булі Кутта. *Animalia pets* : веб-сайт. URL: <https://animalia.bio/uk/pets/bully-kutta>. (дата звернення: 17.12. 2025).
5. Roll A., Unshelm J. Aggressive conflicts amongst dogs and factors affecting them. *Applied Animal Behaviour Science*. 1997. Vol. 52, Issues 3–4. P. 229–242. [https://doi.org/10.1016/S0168-1591\(96\)01125-2](https://doi.org/10.1016/S0168-1591(96)01125-2)
6. Svartberg K. Breed-typical behaviour in dogs – Historical remnants or recent constructs? *Applied Animal Behaviour Science*. 2006. Vol. 96, Issues 3–4. P. 293–313. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2005.06.014>

Дата першого надходження статті до видання: 02.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 13.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.04.2026